

ADMINISTRATIE
KAMP
ZEIST,
ALLE DAGEN
VAN
9 tot 11 u.
BARAK 25.

De Kampbode

OPSTELRAAD
C. DEROUX
K. QUINTENS
A. VERBIST
E. WÈVE.

SCHOONE JONGENS.

EEN JONGEN VAN TE LANDE.

Hij komt uit het hartje van moeder Vlaanderen, waar 't reukend hoorn spekkelt van zware rijpheid, waar de koeieniers luderen in 't hooze malsche gras, waar de kelders geuren van room van zoetemelk en de boerinnen triomfantelijk en met 't diamantenkruis opgesierd, als koninginnen van te lande, met hun botvanden naar den markt trecken. Hij is een flinke boerenzoon, een kannonier te paard. Hij is de oudste van een twaalftal bloedrijke broers en zusters, en peter van 't jongste zetje dat hem zoeven zijn eerste communicatie meldde in zulke teere troostwoorden dat het hem bij 't lezen kropte in de keel. Hij is verwant met een handerdal ho-zijns en nieten uit denzelfden familiestam, koninklijk schoonlijk 't geslacht van David, de grootste wereld van Vlaanderen voor den oorlog. Stadsoldaatjes en harvenrijen hebben in 't eerst wel geschimpt om wat ze noemden de domheid van menschen met veel kinders. Maar hij duwde die spotters met zijn zware handen langs den grond. Hij geloofde immers in Vlaandse argumenten als de beste en woe die aan zijn vader of zijn moeder raakt. Nu duwen zij niet meer, maar stijken om zijn mouw met horing. Zij zijn immers lijk bijen: ze hebben een angel die steekt, en horing die lecht. Als hij trouwt, dan leidt hij ook een flinke boerendochter tot het altaar, een die werken kan en bidten, een die moederen wil, volgens de traditie. Men trouwt niet met eigenliefde, maar men praart liefde met liefde om de liefde, te vermenigvuldigen, in vele kinderen, die 't land gerieven en God lieven. Dat is voor hem zoo klaar als 't water van den Oender, langs wiens boord zijn vader's nseve trouwt als een versterkt kasteel. Hij heeft landbouw.

sunderwijs genoten en door zelfstidie in lange winteravonden, in warme noemstonden, en met klokgeluid doorringde zondagmiddagen heeft hij zijn gezond boereverstand ontwikkeld, tot een heldere filosofie des levens, niet om te praten door schijngeleerde schoolvassigheid of modern verlichte verdoukeremanning. De troep heeft hem niet geschonden. Staatst hem morgen op 't land, met Blesse en Praai, en hij zal 'ju zeggen en den ploeg door den akker drijven, en 't zand uit zijn klompen slaan, alsof hij nooit 't land verlaten had. De aalmoezenier weet dat die boeren voor hem altijd terzijde staat, loyaal en sterk in zijn geloof, de officieren weten dat zulke mannen nooit bedeven, zij zijn tot plicht verrijzend. Daar kunt ge een kerk op bouwen want de grondvesten liggen in de eeuwende familietraditie. Hij zegt niet veel, tenzij als 't nood doet en dan spreekt hij door. Hij ziet veel en merkt binnensmonds om waarnijheid en gebaring. Lijt u zelf, is zijn lenge en met die lenge besondert hij het midden waarin hij leeft. Later op zijn dorp zal hij een kracht zijn, conservatief voor de hoofdlijnen der traditie, modern voor de aanpassing der bijkomstigheden, een kracht in zijn dorp, zeg ik, wanneer elk dorp, als een lokale eenheid zijn zaken zelf zal beredderen, en niet toelaten zal dat stadsmenschen hun wijsheid, in om 't even welken politieken vorm, komen opdissen uitgaande van 't waarnijze principiel dat de boeren stadslantaarnen noodig hebben om den weg te vinden door hun landerijen, waar de geest der vaderen als de woestijnzuil hun voorzweeft. Ik heb veel menschen over den oorlog hooren praten, optimisten en pessimisten, gelukzoekers en gezagvoerders. Ik heb nog meer over den oorlog gelezen uit betaalde en onbetaalde kanten, maar als Tom's zijn krijshunde en wereldpolitiek uiteenzet, dan luister ik met open mond blij om dat diep inzicht en die rake opmerkingsgave. De boeren van bachten de kupe zijn zijn

vrienden, zij betrouwen hem, en schenken hem hun vertrouwen, en dat is veel gezegd, en menige boerin, die andere soldaten zegt dat alles is uitgekocht, klopt voor hem een koppelt eieren in een schuimwarne printe melk. Ik zag hem op verlof bij brave menschen in Engeland, hij speelde met de kinders, waschte teblooven en spelkommen af, ging met moeder naar de Engelsche markt, en had veel kiks vanwege gaperige meisjes, en rookte zijn tong en zijn keel blauwt, nevens 't muur, met poes op den schoot, en den smit van den hond op zijn sloffen. En ik dacht aan Vlaanderens boerenwaanster, met zwartgerookte bakken, en 't geweer aan den muur. Gelaa! 't was enkel een visioen van vrede midden den oorlogrentel. Och! moet ook de grond toegaan op zijn lijk, ik zou weenen, want hij is het leem en de klei van Vlaanderen die niemand wegruimen kan, hij is de waachter op het land. Moet hij sterven, 't ware de endeklok van "la terre qui meurt." Geheren, Kiewpoort, Bikkumde zijn dood, maar Vlaanderen is nog niet dood.

P. J. Callewaert.

(De Stem uit België)

BIJ EEN RUIKER WITTE EN ROODE ROZEN

Lie de witte rozen
Blinken, rode blozen
Reinheid nevens bloed!
Laan de bodem, waar de
Hemelbloem der aarde,
Liefde, in wortelen moet.

"Rein alleen gaat kwijnen
als de manne schijnen
In de kloostereel;
Gloed alleen verzengend,
Leed en zonde brengend,
Maakt deze aarde een hel.

Maar d' spreke, trouwe
Trosschen man en vrouwe,
Sterker dan de dood,
Kanne zonder schroeven,
Doet u rozen groeien,
Overwelklyk bloeien...
Rozen wit en rood!

Dr. W. Zuidema.

EEN GETROUWDE.

In interneringsstaal is een getrouwde een Belgisch militair, die hier met vrouw en kinderen woont, en alleen des morgens van 9 tot 12 in het kamp hoeft te wezen. Wat de getrouwden in 't kamp te doen hebben, doet nu niets ter zake; vele brengen er die 3 uren door met banaal geklets in de barak of, bij goed weder, met luieren op de rustbanken.

Iemand, die in België zijn gezin heeft, al had hij zijn heel trouwboek vol kinderen, wordt in ons kamp nog beschouwd als ongetrouwd. Daar nu de groote meerderheid der geïnterneerden getrouwd is, lijkt het mij maar goed, dat onze jongens, de uitzonderingen na-tuurlijk weer niet te na gesproken, die benaming van ongetrouwd niet te letterlijk opvatten, want anders zou de toestanden, ver-waardende oorlog nog een meer verwarden toestand scheppen.

Groot zou het aantal Tehuwsche schouwen worden, die, even als wij, de internering zouden vleschen... Ja, waarnaast, 't is goed, dat onze jongens brave zielen zijn.

In de oogen van de barakmenschen is de ongetrouwde tot den getrouwde lijk de stakkerd tot den gelukzak, "voor hen, die vrouw en kinderen hier hebben," zeggen ze, "is 't geen oorlog." — Ja, ja, de getrouwde wordt benijd, en nog wel het meest door hen, die in zijn gezin — voor enkele oogenblikken althans — wat huiselijk leven terugvinden. Want welke getrouwde heeft niet zijn "Gays"? — "Vroeger gingen die 'streek', stads, of dorpsgenooten bij den gehuwde eens kom kop-fie drinken, een boterham eten, een patje whisten of knuisjassen, een glaasje bier drinken, een pijpje rooken, alles om maar zooveel mogelijk met het diebaarte in voeling te kunnen blijven en er over te kunnen spreken. Op die genoeglijke bijeenkomsten waanden zij zich weer in hun gangetje, in de herberg van het of Twas, op 't hof van boer Die of Die, of avondkontend op de geveldde boomen van braas Timmerman. De stakkerds voelden zich minder ver van huis, als ze weer eens uit alle monden dezelfde spraak hoorden.

De ongetrouwden benijdden wel een beetje den getrouwde; maar ze vanden het een zegen, dat hij er was; zijn geluk was hun een troost.

Van zijn de tijden veranderd. De getrouwde heeft

het ook niet meer onder de markt. Hij mag van geluk spreken wanneer ieder der zijnen nagedroeg voor zijn honger eten kan. Schraalshans speelt nu heer en meester in elk gezin. Hoag komen de "pays" wel, doch ze weten dat de getrouwde niets meer te geven heeft. Langzamerhand verliezen de bijeenkomsten van aantrekkelijkheid. De getrouwde lijdt er onder, dat hij niets doen kan voor de hongertijders.

Langen tijd stond ik hier ook als ongetrouwd geboekt, al draag ik een trouwing. Zekeren dag kwamen vrouw en kinderen uit België over en daar ging ik, zonder hulp van burgemeester of pastoor van de cate-gorie der ongetrouwden over tot die van de getrouwden. Wanneer ik dus zeg dat het leven van den getrouwde merkelyk verschilt met dat van den ongetrouwde, dan mag dit wel aangenomen worden, immers ik spreek van onderwinding; de beste leer. Alles echter is in dit leven ook niet rooskleurig.

Internos.

BERICHT.

Geïnterneerden, verzuin niet den cursus te bezoeken in de Leer der Persoonlijkheid volgens het systeem van "Dalmeyer's Instituut voor Zelfontwikkeling."

Laat deze schoone gelegenheid tot zelfontwikkeling niet ongebruikt voorbijgaan!

De lessen worden gegeven:

Maandag } van 7 tot 8 - Zaal 20.
Donderdag }

door Quintens (Naamach)

Dinsdag } van 7 tot 8 - Zaal 20.
Zaterdag }

door Windal (Fransch)

Speciale cursus op Zondag van 8-9 voor hen, die gedurende werkdagen verhinderd zijn; in zaal 7 voor Vlamingen en in zaal 9 voor Walen, beide barak 25 - Kamp V.

De 1ste Luitenant
Chef van het Bureau
"Onderwijs"
D. Van Hulle.

OVER ALKOHOL- HOUDENDE DRANKEN EN HUN BEREIDING.

Zuivere alkohol is een waterheldere vloeistof, brandbaar, niet spoedig beviessend — waar-

om hij wel in thermometers gebruikt wordt — en snel verdampend. In onverdunden toestand kan alkohol niet gedronken worden, omdat hij brandblaren in de mondholte, keel en maag veroorzaken kan.

De dranken, die als alkoholhoudende gebruikt worden, bevatten dus den alkohol in verdunden toestand. De zuivere alkohol heeft een scherp bijtenden smaak; hij wordt door allerlei bijmengsels: aftreksels van vruchten, hop, suiker, enz. aange-naam van smaak gemaakt.

Maar de hoeveelheid alkohol, die zij bevatten, worden de herte besproken dranken in drie hoofdgroepen verdeeld: sterke drank, wijn en bier. Wij zullen iets van de bereiding van deze dranken mededeelen.

Sterke drank. Hier toe behooren o. a. rum, cognac, jenever, brandewijn en alle likieren. De hoeveelheid alkohol, die zij bevatten, wisselt tusschen 40 tot 45 deelen op 100 deelen vloeistof. Hij worden door distillatie ver-vaarlijgd en worden daarom ook dikwijls gedistilleerde dranken genoemd. Dit distilleeren of met een Nederlandsch woord: overhalen, geschiedt op de volgende wijze. Stel in een ketel verhit men wijn, een vloeistof die 10 deelen alkohol op honderd deelen vocht bevat. De alkohol, die eerder kookt dan water, zal in veel grooter hoeveelheid als damp uit dien ketel ontsnappen, dan het water. De damp, die dus van het koken de mengsel uit den ketel stroomt, bevat veel alkohol-damp tegen weinig waterdamp. Wanneer men verhitte damp afkocht, dan veranderd hij weer in vloeistof — het b. v. eens op het oedmen tegen een koude vensteruit: daar vormen zich ook druppeltjes, wanneer onze vochtige, waterdamp houdende uitademingslucht tegen het koude glas afkocht. Laat men nu den damp uit onzen ketel door een bus naar een anderen ketel gaan, dien men, door hem in koud water te plaatsen, koel houdt, dan zal de damp daar weer tot vloeistof worden. Daar die damp niet alleen uit alkohol, maar ook uit waterdamp bestaat, zal de overgehaalde vloeistof in den kouden ketel geen waterrijen alkohol bevatten, maar alleen zal er veel meer alkohol in zijn, dan in den wijn. Men kan echter de bewerking herhalen, de gedistilleerde vloeistof nog eens verhitte en den daarvan ontstaanden damp op nieuw afkoken en verkrijgt dan dubbel overgehaalde of ook wel dubbel gebedden alkohol.

Onsprankelijk gebruikte men inderdaad wijn om er sterken drank uit te destilleeren; het vluchtige bestanddeel van den wijn werd toen wijngest of in het latijn: spiritus (vini) genoemd. Tegenwoordig stookt men de gedistilleerde dranken met suikerhoudende vloeistoffen, die eerst gegist zijn en deze suikerhoudende vloeistof wordt vervaardigd uit koren, wortelen, aardappelen, enz. Men kan de alcohol daarna laten trekken met allerlei vruchten of zaden en vervaardigt op die wijze: jenever, citroen, anisette, enz.

Wijn. Deze bevat van 20 tot 80 deelen alcohol op 100 en behoort bereid te worden uit druiven. Wanneer de druiven rijp zijn, worden zij uitgeperst en de uitgeperste vloeistof, die druiven-suiker bevat, wordt aan het gisten gebracht. Wanneer men bij den bakker voor een paar centen gist haalt, krijgt men een brokje deegachtige massa. Deze bevat miljoenen met het bloote oog niet waar te nemen, plantsoortige wezentjes. Komen deze gistcellen in een suikerhoudende vloeistof, dan maken zij van den suiker twee andere stoffen: alcohol en koolzuurgas. Men ziet door het ontstaan van het koolzuurgas in zulk een gistende massa kleine gasballetjes boven komen; de vloeistof begint te schuimen en te gelijktijdig ontstaat er alcohol. Laat men een deel van de zich ontwikkelde koolzuur in de alcoholhoudende vloeistof dan ontstaan de schuimwijnen, waarvan de champagne het bekendste voorbeeld is. Hoe zoeter de druiven zijn, waarvan men het sap laat gisten, des te rijker aan alcohol wordt de wijn, zoodat de wijnen uit Zuidelijke landen, waar de druiven zoeter worden, b.v. de Spaansche Malaga, Grieksche wijnen of Madeira, enz. meer alcohol bevatten dan de wijnen uit Frankrijk of Duitschland.

Bier. Dit bevat nog minder alcohol, van 2 tot 3 deelen op 100, en wordt uit gerst door het zogenoemde brouwen bereid. In het kort geschiedt dit aldus: gerst wordt aan het ontkiemen gebracht; bij dat ontkiemen van een graankorrel wordt het zetmeel voor het grootste deel veranderd in een soort suiker. De kiemen worden dan door verbitting gedood en de half-ontkiemde gerst met hop in een ketel gekookt. De suikerhoudende vloeistof wordt dan, zoodat ik dat reeds van het uitgeperste druivennat beschreef, aan het gisten gebracht en het koolzuurgas er weer voor een deel ingelaten. Bieren behoren steeds te schuimen.

Lager bier bevat 1.5 tot 4, Biersch bier van 3 tot 5 deelen alcohol, terwijl de Engelsche bieren, als ale en porter, soms tot 8 deelen alcohol op honderd bevatten.

Niet alle voedende bestanddeelen van het graan zijn in alcohol veranderd, zoodat bier, afgezien van den alcohol, nog eenige voedingswaarde heeft.

Voer ik van de samenstelling en bereiding der alcoholhoudende dranken aftap, moet ik er nog op wijzen dat de werking van die dranken op ons lichaam niet alleen afhangt van de hoeveelheid alcohol, die zij bevatten, maar dat men ook rekening moet houden met allerlei bijmengsels.

Men kent in de eerste plaats verschillende soorten alcohol: uit het hout verkrijgt men de hartgeest of methylalkohol, terwijl de gewone alcohol:

aethylalkohol genoemd wordt. De hartgeest wordt gewoonlijk als brandspiritus gebruikt. Verder zijn er nog andere soorten van alcohol, die giftiger zijn dan de gewone en samengevoegd worden onder den naam van foesele. Het is niet altijd mogelijk te voorkomen dat bij de bereiding van den gemmen alcohol ook foesele in het overgehaalde rocht voorkomt. Dit geldt vooral van de goedkoper soorten van alcohol; de onaangename smaak van die foesele wordt meestal verbeterd door het er of ander sterk makend bijmengsel. Verder zijn de afbrekel van vruchten of planten, waaruit de liden bereid worden, ook lang niet altijd onschuldig, zoodat b.v. in de absinth. Deze wordt bereid uit absinthkroppen, uit anijs en eenige andere zaden. Behalve door zijn hoog alcoholgehalte, tot 70 deelen alcohol toe, zijn ook de stoffen, die uitgetrokken worden, schadelijk voor de gezondheid. De verkoop en invoer van absinth is in ons land door de regering verboden.

Vervolgens bevat ook de wijn, behalve alcohol, allerlei andere vluchtige bestanddeelen, die er den geur en lijnen smaak aan geven — het zogenoemde bouquet van den wijn — en deze veroorzaken dikwijls de onaangename verschijnselen, die des morgens na het gebruik van veel en vooral van goedkopen wijn optreden.

Tolledigheidshalve wil ik nog vermelden, dat ook in de tegenwoordig nog al dikwijls als versterkend aangeraden gegiste melk: de kefir en yoghurt, een kleine hoeveelheid alcohol gevonden is. Deze is echter hoogstens 2 per honderd. Ook in versch. brood

komen sporen alcohol voor; deze zijn echter zoo gering dat men er geen rekening mede behoeft te houden.

Volksbibliotheek.
Dr. A. H. Doet.

WAT KARAKTER KOST.

Vele menschen droomen zijn en lekker over geestelijke en zedelijke schoonheid, zonder dat het ooit meer wordt dan in droom, omdat zij hem niet in moete en inspanning, in strijden en lijden willen omzetteren. Omdat ze terugdeinzen voor de inspanning en zelfbeheersching die 't hun kosten zou om van hunne droomen werkelijkheid te maken. Te deingzen terug, ze schrikken bij 't voelen van d' eerste pijn, bij 't rieu van d' eerste wande, veroorzaakt door datgene wat ons sterken moet. Want, datgene wat ons sterkt, wondt ons. Dit is waar in kunst en in wetenschap, in 't strijden en in 't lijden. Geen karakter wordt gevond zonder dat den bezitter met het lijden kennis maakt. Alles wat ons sterkt en man maakt, kwetst, kost lijden, eischt zelfverloochening. Wij moeten sterven om te leven, we moeten 't vleesch kruisigen om de geestelijke gaven te vinden. Slechts op die wijze is het ons mogelijk onze droomen te verwezenlijken en 't aperechte geluk te genieten, waarvan w' in onze droomen maar in bedriegelijke visioen te zien kregen.

LIJN ALLES WAT

Elke nietdoener is de oorzaak dat er iemand honger moet lijden.

Om steeds met zich zelf tevreden te zijn moet men heel verstandig of heel dom zijn.

In deze tijden moet men de dingen nemen met meer dan een greintje zout, want er is toch zoo luttel zout in een grein.

De man die denkt dat hij beter is dan zij zijt, is even zelfzuchtig als zij het zijt, wanneer ge denkt dat hij het niet is.

Philo.

HORLOGERIE
M. VAN HABOST
LOODS 16 KAMP 1
VERZORGD WERK
MATIGE PRUZEN

**PHOENIX
BROUWERIJ
AMERSFOORT**

J. GROOTENDORST
HOF N° 38

RUIME SORTERING VAN ALLE SOORTEN
SCHOENEN EN LAARZEN
DEGELIJKE KWALITEIT

ROOKT

DRAGON

TABAK

FABRIKANT J. GRUNO
GRONINGEN

**FOTOGRAFIE
L. B. J. SERRE**

*Verskillende kunstwerken.
Geïnterneerd belgisch personeel.*

KAMP 1 en UTRECHTSCHEWEG 42
MIRTIGE PRUZEN. VERZORGD WERK.

ODEON

KROMMESTRAAT

DANSLESSEN

*Alle dagen van 7½ tot 11 u
vrijdag uitgezonderd
v. Zondags van 3½ tot 5½
en van 7 tot 11 u. - Danslessen
v. Maandags van 7½ u.*

HEHENKAMP

LANGESTR. HOEK LANGEGRAFT

*Costumes voor Keeren
Overjassen, enz.
Grote Reus van Weefstoffen
1ste hoedanigheid
Gematigde Prijzen*

Wed. I. A. de Vries.
Lieve Vrouwestraat 30.
Amersfoort.

*Voedkoopste adres
voor vrouwen en
gereedschappen.*

Voor Belgen speciaal tarief.

JOH. VAN DIJK

LANGESTRAAT 116
AMERSFOORT

*Allelei soorten vana
schoenen. Sport en
footballartikelen, enz.
TELEFOON 70*

METAALWARENHANDEL

"VULKAAN"

LANGESTRAAT 90.

HUISHOUDELIJKE ARTIEKELEN
GEREEDSCHAPPEN EN MATERIALEN
RUIME SORTERING
AANBEVELEND P. NIEROP

CAFÉ

TUSSEN

ALBERTSDORP

Sels
EN

Josephine
KRAAIENHORST
EERSTE KWALITEIT
MAASTRICHT EN PILSENER.

L. HOUBAER

LANGESTRAAT 62-64-66

**HEEREN EN
KINDER
KLEEDING**

— JE ADRES —

**WEST FLANDRIA
VAARTKAAI ROESELAERE**

*De beste pannen, stee-
men, buizen, leerpotten,
waterbakken.*

*Gewaarborgd waterdicht
gewapent en gestampt beton.
Nachtwerende middelen voor
nieuwe gebouwen
Ontvochtiging van oude
gebouwen.*

DEPOT. THOUROUT. DIXMUDE
BESTURDER: RAYM. STEYAERT

Bijkantoor

TE

BRUSSEL

RUE ROYALE 139

Hoofdkantoor

ROTTERDAM

WESTESTRAAT 3

A. SERNE & ZOON

TEL. 5954 COSTUMIERS OPGERICHT 1866

GROENENBURGWAL 56 AMSTERDAM

LEYERANCIERS VAN DE SCHOUWBURGEN

VAN ZEIST. HARDERWIJK

LEYEREN COSTUMES IN HUUR VOOR: Optochten,
toneel, gecostumeerde bals, enz.
NATIONALE KLEEDERDRACHTEN.

OPENING

DER
NIEUWE MAGAZJNEN

DE FAAM

LANGESTRAAT 5

*Verkoopt uitsluitend
solide goederen tegen
zeer lage prijzen.*

**CAFÉ-RESTAURANT
HOTEL**

**HUIS TEN HALVE
SOESTERBERG**

*Grote hof. Veranda.
Langzaam verblijf.
Verzorgde keukens en kelders*
J. PUTMAN

F. W. VAN BEEK

KERKSTRAAT 4 TEL. 457

*Speciaal adres voor
het laten bouwen van
rijwiel. Grote moderne
reparatieinrichting voor
alle rijwiel en motoren.*

C. A. STOOVE

UTRECHTSCHESTRAAT, 24

TELEF. No. 250

BROOD EN BANKETBAKKERIJ

URUCHTENTAARTEN

CAKES EN
GATEAUX SECS